

528

ที่ น.ว.64004/2495

กระทรวงการคลัง

29 พฤศจิกายน 2495

เรื่อง การวางระเบียบป้องกันการรั่วไหลของเงินของทางราชการ
เรียน ปลัดกระทรวง เลขานุการ และกรมขึ้นในสังกัดทุกแห่ง
แจ้งความมายัง ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยคณะรัฐมนตรีได้แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วยประธาน
คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ร่วมกับผู้แทนกรมตำรวจ ผู้แทนกระทรวงการคลัง
และผู้แทน ก.พ. พิจารณาหาทางป้องกันการรั่วไหลของเงินของทางราชการให้รัดกุม
ยิ่งขึ้น แล้วเสนอไปยังคณะรัฐมนตรี พิจารณา คณะกรรมการได้สอบสวนพิจารณา
เห็นว่าระเบียบการต่างๆ ทั้งในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค ที่กระทรวงการคลังและ
กระทรวงเจ้าสังกัด หน่วยการเงินต่างๆ ตราเป็นระเบียบไว้แล้วนั้น พอจะนับได้ว่า
จะจัดดำเนินการบัญชีและการเงินไปได้อย่างรัดกุมดีอยู่ แต่เท่าที่สอบสวนถึงผลการ
ตรวจของเจ้าหน้าที่คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแล้ว ก็พอจะกล่าวได้ว่าการ
ทุจริตเกิดขึ้นจากการละเลยไม่ปฏิบัติตามระเบียบของกระทรวงการคลังและระเบียบ
การภายในที่วางไว้เป็นประการสำคัญ ประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ขาดสมรรถภาพใน
ทางบัญชี และผู้บังคับบัญชาหลงใ้วางใจในตัวบุคคลซึ่งขาดสมรรถภาพ ปล่อยปละ
ละเลยให้บันทึกรายการในบัญชีไปอย่างผิดพลาด ตลอดจนละเว้นที่จะสอบสวนข้อ
เท็จจริงในผลงานที่เจ้าหน้าที่ชั้นรองๆ ได้ปฏิบัติผิดพลาดไว้ เพื่อจักได้แก้ไข
ปรับปรุงการปฏิบัติให้ดีขึ้น ซึ่งเป็นเหตุให้เงินของทางราชการต้องเกิดการเสียหาย
อยู่เนืองๆ

เนื่องด้วยเหตุดังกล่าว คณะกรรมการฯ จึงเห็นว่า การป้องกันการรั่ว
ไหลของเงินของทางราชการ ควรจะวางระเบียบให้หนักไปในทาง

(1) การควบคุมการปฏิบัติภายในของแต่ละหน่วย ที่มีหน้าที่ในทาง
บัญชีการเงิน

บัญชีแ

ประพ

คลังต

ปัญหา

ให้สั่ง

28 พ

กระทรวง

ถือเป็

บัญชี

เก็บไป

หน้า

ไว้ปร

แผน

การเ

ได้ทำ

ส่งค

การคลัง

(2) กำหนดวิธีการลงโทษตามความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่ ในทางบัญชีและการเงิน

(3) กำหนดวิธีควบคุมที่จะให้ได้ตัวบุคคลที่มีสมรรถภาพ ความประพฤติความซื่อสัตย์สุจริต บรรจุในตำแหน่งการเงิน

(4) ขอให้กระทรวงการคลังประมวลกฎหมาย ข้อบังคับระเบียบการคลังตลอดจนข้อวินิจฉัยชี้ขาดของคณะรัฐมนตรีและกระทรวงการคลัง เกี่ยวกับปัญหาการเงินบางเรื่องของทางราชการ เพื่อเป็นคู่มือของเจ้าหน้าที่การเงิน

คณะกรรมการได้เสนอหลักการทั้ง 4 ข้อ ดังกล่าว พร้อมด้วยแนวทางให้สั่งการปฏิบัติไปให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2495 ลงมติเห็นชอบด้วยตามที่คณะกรรมการเสนอ และให้กระทรวงการคลังรับไปพิจารณาวางระเบียบเพื่อถือเป็นทางปฏิบัติต่อไปได้

กระทรวงการคลังจึงขอเรียนมาเพื่อให้โปรดสั่ง ให้เจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องถือเป็นระเบียบปฏิบัติดังต่อไปนี้ด้วย

1. การควบคุมการปฏิบัติภายในของแต่ละหน่วยที่มีหน้าที่ ในทางบัญชีและการเงิน

ก. เงินรายรับ

(1) บรรดาเงินรายได้ตามงบประมาณแผ่นดินนั้น ย่อมมีสถิติที่ควรจะได้เก็บได้เป็นรายเดือนเทียบเคียงกันอยู่ตลอดมา ฉะนั้น ให้เป็นหน้าที่ของหัวหน้าหน่วยจักต้องสั่งการสำรวจและเร่งรัดการจัดเก็บ ให้เป็นไปตามที่ได้ตั้งงบประมาณไว้ประจำปี

(2) บรรดาเงินรายรับอื่นๆ นอกเหนือจากเงินรายได้ตามงบประมาณแผ่นดินเมื่อตกมาอยู่ในมือเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ย่อมถือว่าเป็นทรัพย์สินของทบวง การเมือง เจ้าหน้าที่ต้องนำเงินบัญชีการเงินเพื่อให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ได้ทำการตรวจและเก็บรักษาเช่นเดียวกับเงินของทางราชการ

(3) เงินที่เก็บมาได้ จะต้องระมัดระวังในการเก็บรักษาตัวเงิน การนำส่งคลังให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลัง และระเบียบภายในที่ส่วน

ระธาน
ารคลัง
รัติกุม
จาร์ณา
ลิ่งและ
บ้ได้ว่า
ผลการ
ว่าการ
ะเบียบ
ภาพใน
วยปละ
นวนข้อ
ไ้แก้ไข
่ยหาย
การยัก
นทาง

ราชการนั้นกำหนดไว้โดยเคร่งครัด ให้ผู้บังคับบัญชาเอาใจใส่สอดส่องดูวิธีการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ เพื่อป้องกันมิให้เงินของทางราชการเกิดการเสียหายขึ้น

(4) ไม่ให้ฝ่าฝืนนำเงินรายได้ตามงบประมาณแผ่นดินไปหมุนจ่ายให้ผิดระเบียบของกระทรวงการคลังโดยเด็ดขาด

(5) บรรดาเอกสารการรับเงิน เช่น ใบเสร็จหรือแบบพิมพ์ของทางราชการจะต้องควบคุมให้รู้ว่าจัดสร้างขึ้นไว้เท่าใด ออกใช้แล้วเท่าใด คงเก็บรักษาไว้เท่าใด

(6) ทุกหน่วยการเงินจักต้องมีการสำรวจการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ซึ่งมีหน้าที่ในการรับเงินตามงบประมาณแผ่นดิน หรือเงินอื่นใด อันอยู่ในความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่นั้นๆ ว่าได้นำเงินที่เก็บได้มาส่งครบถ้วนถูกต้องตามเอกสารการรับเงินประจำวันหรือไม่ ต้องพยายามที่สุดที่จะไม่ให้เงินรายรับตกอยู่ในมือของเจ้าหน้าที่ผู้เก็บเงิน และสอดส่องหาทางป้องกันที่จะไม่ให้เจ้าหน้าที่ผู้เก็บเงินแก้ไขจำนวนเงินเรียกเก็บสูงขึ้น หรือปลอมใบเสร็จเก็บเงินขึ้นได้เป็นอันขาด

ข. เงินรายจ่าย

(1) บรรดาเงินรายจ่ายตามงบประมาณแผ่นดิน จะต้องระวางให้อยู่ภายในขอบเขตของพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณแผ่นดิน พระราชบัญญัติงบประมาณประจำปี และกฎข้อบังคับระเบียบการเบิกจ่ายเงินจากคลังโดยเคร่งครัด

(2) การจ่ายเงินทุกกรณีจะต้องระมัดระวังตรวจสอบว่า ได้รับผลตอบแทนสมตามมูลค่าโดยถูกต้องสมควรและเป็นความจริง เป็นต้นว่า

รายจ่ายในการซื้อ ได้ปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบการจัดซื้อพัสดุแล้วหรือไม่เพียงใด ระมัดระวังเป็นพิเศษที่จะไม่ยอมให้มีการทุจริต โดยการสร้างใบเสร็จมาเบิกเงินเพื่อหากำไรเป็นผลประโยชน์ส่วนตัว เช่น เอาเงินส่วนลดและกำไรในการซื้อขาย หรือเข้าหุ้นส่วนกับผู้ขายเป็นต้น หัวหน้าส่วนราชการต้องสอดส่องเป็นพิเศษในตัวบุคคลที่มีหน้าที่ในการจัดซื้อ เช่น เจ้าหน้าที่ผู้สอบราคา เจ้าหน้าที่คุมพัสดุ กรรมการตรวจรับของ ตลอดจนกรรมการเปิดซองอย่างน้อยไม่ควรแต่งตั้งไว้เป็นการประจำต้องหมุนเวียนเจ้าหน้าที่อื่นไปทำแทนเป็นครั้งคราวสลับเปลี่ยนกันไว้บ้าง

รายจ่ายค่าจ้างแรงงานและจ้างทำของ ต้องระมัดระวังหาวิธีการที่จะให้เป็นการจ่ายที่ถูกต้องสมบูรณ์อยู่เสมอว่า เป็นการจ่ายและได้รับผลจากการจ้างโดยแท้จริงไม่มีการแอบแฝงชักส่วนลดเพื่อประโยชน์ตนหรือใช้เล่ห์อุบายหากำไรทางอื่นใด และไม่ปล่อยหรือสมรู้ให้มีการทุจริตเขียนลายเซ็นหรือพิมพ์ลายนิ้วมือปลอมรับเงินไปเป็นต้น

รายจ่ายในการจ้างเหมา เช่นเดียวกับรายจ่ายในการซื้อพัสดุ และรายจ่ายค่าจ้างแรงงาน จ้างทำของ

(3) เงินยืมเพื่อกิจการของรัฐโดยปกติไม่ให้ปล่อยให้ค้างค้ำนานเกินควรในการยืมเงินเพื่อการใด ๆ ก็ตาม ให้มีกำหนดเวลาที่จะชำระสะสางการเงินไว้ให้แน่นอนและไม่ให้อนุญาตการยืมรายใหม่ในเมื่อเงินยืมรายเก่ายังไม่ได้ชำระให้เสร็จสิ้นไป

การชำระเงินยืม เพื่อป้องกันกรณีพิพาทระหว่างเจ้าหน้าที่การเงิน และเจ้าหน้าที่ผู้ยืม และไม่ให้มีการทุจริตนำใบสำคัญส่งใช้เงินยืมไปเบิกเป็นตัวเงินสดอีกต่อหนึ่ง ให้กำหนดวิธีการชำระเงินยืมไว้เป็นระเบียบที่แน่นอน เป็นต้นว่า เจ้าหน้าที่การเงินจะต้องทำใบรับแสดงว่าได้รับเงินเหลือจ่าย และใบสำคัญคู่จ่ายก็ฉบับเป็นจำนวนเงินเท่าใด เมื่อหักล้างเงินยืมเสร็จแล้วมอบแก่ผู้ที่ทำหลักฐานการยืมเงินไว้แล้วหมายเหตุที่ใบยืม แสดงว่าได้ชำระหนี้แล้วกลับติดกับสำเนาใบรับดังกล่าวทุกราย ใบสำคัญคู่จ่ายที่ส่งเพื่อหักล้างเงินยืม ให้หมายเหตุด้วยตัวแดงว่า เป็นการหักล้างเงินยืมรายใดด้วย

รายละเอียดเงินยืมค้างชำระตั้งแต่หนึ่งเดือนขึ้นไป เจ้าหน้าที่การเงินจะต้องนำเสนอหัวหน้าส่วนราชการ เพื่อทำการเร่งรัดเป็นประจำ เพื่อให้เงินยืมนั้นได้ใช้จ่ายเพื่อกิจการของรัฐโดยแท้จริง ไม่ใช้การยืมเงินเพื่อไปหมุนใช้ประโยชน์ส่วนตัว ผู้ยืมเงินจะต้องแสดงหลักฐานการจ่ายเงิน และตัวเงินคงเหลือให้ผู้ตรวจได้ทุกโอกาส มิฉะนั้นจะถือว่าเป็นการกระทำทุจริต

ค. การควบคุมทางบัญชีและตรวจสอบภายใน

ให้จัดเจ้าหน้าที่สอดส่องให้เป็นไปตามระเบียบของกระทรวงการคลังว่า

(1) มีการปฏิบัติการลงบัญชีรับจ่ายเงินตามระเบียบเป็นประจำวัน

(2) ปิดบัญชีการจ่ายเงินประจำวัน และตรวจนับเงินคงเหลือสอบกับบัญชีเงินสด โดยมีกรรมการตรวจนับทำการเก็บรักษา โดยกรรมการรักษาเงินที่ผู้บังคับบัญชาแต่งตั้ง

(3) มีบัญชีควบคุมสิ่งของพัสดุของทางราชการ ทำการสำรวจพัสดุกงเหลือสอบกับบัญชีคุมพัสดุเป็นประจำปี

2. กำหนดวิธีการลงโทษตามความรับผิดชอบของผู้มีหน้าที่ ในทางบัญชีและการเงิน

บรรดาเงินรายได้ที่จัดเก็บได้มาแล้วก็ดี และเงินที่ทำการเบิกจ่ายจากคลังก็ตีบรรดาที่อยู่ในความรับผิดชอบของแต่ละส่วนราชการนั้น ถ้าหัวหน้ากรม หัวหน้ากองคลัง หัวหน้าแผนกคลัง หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการเงินของส่วนราชการนั้น ปล่อยปละละเลยในการคอยควบคุมกิจการเงินดังกล่าวในข้อ 1 จนเป็นเหตุให้เงินของทางราชการเกิดการเสียหาย หรือเกิดการทุจริตขึ้น จะต้องชดใช้ทรัพย์สินที่ทางราชการได้รับความเสียหายนั้นจนครบถ้วน และจะต้องให้มีการพิจารณาโทษวินัยจกทุกราย โดยกำหนดวิธีการดังนี้

ก. บรรดาเรื่องการบกพร่องในทางบัญชีการเงิน ไม่ว่าจะเป็นการทุจริตต่อหน้าที่หรือไม่ก็ตาม ที่เจ้าสังกัดได้ตรวจพบเองก็ดี หรือบรรดาเรื่องที่เกิดจากการตรวจเงินแผ่นดินได้ตรวจพบก็ดี กระทรวงเจ้าสังกัด หรือผู้ว่าราชการจังหวัดจะต้องให้กระทรวงการคลังทราบ

ข. เมื่อคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ตรวจบัญชีการเงินของหน่วยราชการใดพบว่าเจ้าหน้าที่การเงินปฏิบัติการณ์ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับ หรือกฎหมาย อันเกี่ยวกับการบัญชีและการเงิน ซึ่งการกระทำเช่นนั้นเป็นช่องทางที่จะก่อให้เกิดการเสียหายและการทุจริตได้ ให้คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินแจ้งผลของการตรวจสอบนั้นให้กระทรวงการคลังทราบ

3. กำหนดวิธีควบคุมที่จะให้ได้ตัวบุคคลที่มีสมรรถภาพความประพฤติ ความซื่อสัตย์สุจริต บรรจุในตำแหน่งการเงิน

การบรรจุตัวบุคคลในหน้าที่หัวหน้ากองคลัง หัวหน้าแผนกคลัง หรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในทางการเงินของส่วนราชการใด ตลอดจนเสมียนพนักงานใน

หน้าที่การบัญชีและการเงินซึ่งจะต้องเลือกจากผู้มีคุณสมบัติให้เหมาะสมและไว้วางใจได้ว่าจะปฏิบัติราชการด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และมีผู้รับรองว่าไม่ได้มีข้อเสียหายอย่างหนึ่งอย่างใดจากการปฏิบัติงานแห่งอื่น ให้กำหนดหลักการแต่งตั้งเป็นพิเศษ คือ

ก. มีสมรรถภาพในทางบัญชีและการเงิน กฎหมายข้อบังคับระเบียบการคลัง

ข. มีหลักประกันความเสียหาย (เงินประกันทรัพย์สินและผู้ค้ำประกัน)

ค. เป็นผู้ประพฤติดี ไม่เสพสุราและเล่นการพนัน

ในการที่จะได้ตัวบุคคลที่มีสมรรถภาพสมควรแก่การรับผิดชอบ ในการเงินของส่วนภูมิภาคนั้น ควรให้พิจารณาปรับปรุงอัตราเงินเดือนของเจ้าหน้าที่ตามปริมาณงานให้เหมาะสมด้วย

4. การประมวลกฎหมายข้อบังคับระเบียบการคลัง ตลอดจนข้อวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการ และกระทรวงการคลัง เกี่ยวกับปัญหาการเงินของทางราชการ

สำหรับระเบียบหรือข้อบังคับของกระทรวงการคลังนั้น กระทรวงการคลังกำลังพิจารณาปรับปรุงแก้ไขอยู่เรื่อยๆ ระเบียบหรือข้อบังคับใดที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วก็ได้เวียนแจ้งมาให้ทราบเป็นปกติอยู่แล้ว การจัดการรวบรวมให้เป็นคู่มือของเจ้าหน้าที่การเงินก็จะได้พิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ภ.บริรักษ์ยุทธกิจ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง